

Hoc etiam sensu intelligendus AUGUSTINUS est, eo casu baptismum, scilicet aquæ, *invisibiliter*, scilicet perbaptismum flaminis, suppleri.

60. *Ad 4um*. R. N. *min.* cum communiore SS. Patrum sententia, S. AUGUSTINI epist. 108. (al. 265. n. 4.), EVODII episcopi Antiocheni post S. Petrum Apostolum, teste NICEPHORO L. 2. cap. 3. EUTHYMI in cap. 3. Joan. v. 8. (t. 3. p. 94. edit. Matthæi Lips. 1792.), aliorumque et S. THOM. hic q. 38. a. 6. Quod TERTULLIANUM attinet, is solum id dubitanter asserit dicens: *Quia illis* (Apostolis) *vel primæ adlectionis* (hoc est, electionis a Christo in Apostolatam) *et exinde individua familiaritatis prerogativa compendium baptismi* (Christus) *conferre posset.*

61. *Obj. III.* Ex Ratione. 1°. Quod est necessarium necessitate medii, non potest suppleri: sed baptismus suppleri potest, ut dicitur Art. 2. et 3.; ergo.

2°. In baptismo excusare potest ignorantia invincibilis; qui enim nihil unquam de baptismo audivit, non peccat, si hunc non suscipiat; ergo non est necessarius necessitate medii; quod enim sic est necessarium, in eo etiam ignorantia excusare non potest.

3°. Hæc doctrina de necessitate baptismi adversari videtur tum misericordiae divinæ, tum voluntati sinceræ salvandi omnes: primum; quia multi infantes sua absque culpa perirent: alterum; quia his non providisset de sufficienti salutis medio; ergo.

Ad 1um. R. D. M. Quod est necessarium necessitate medii summa, vel stricta; sive, ut aliis loqui placet, tanquam medium salutis internum, non potest suppleri per aliud C. quod est necessarium necessitate medii minus stricta, ut externum salutis medium N. Necessaria autem necessitate medii summa, vel stricta ad salutem sunt fides et gratia sanctificans, quia juxta præsentem Dei ordinationem requiruntur in re, nec in alio sui vicario haberi vel suppleri possunt: at baptismum Deus suppleri posse voluit per votum ipsius, et martyrium; unde hujus necessitas medii comparative ad priorem minus stricta est.

Ad 2um. R. N. A. Equidem talis qui præceptum de baptismo suscipiendo inculpate ignoraret, reus non esset violati mandati; nec ideo damnaretur; sed quia nihilominus careret medio ad justificationem necessario. Hinc etiam D. A. Excusat in baptismo ignorantia, ut baptismus præceptum est C. ut est medium ad justificationem necessarium N.

Ad 3um. R. N. A. Et quoad 1um. membrum R. cum S. AUGUSTINO L. 2. de Don. persev. cap. 12. n. 30. tum S. PROSPERO L. 2. de Vocat. gent. cap. 20. occulta quidem Dei esse judicia, cur plures parvulos perire sinat; at tamen justissima: licet enim parvuli sine sua culpa non baptizentur, non tamen sine culpa sua pereunt, cum peccatum originale habeant; misericordiae vero divinæ mensura non ab humano peti affectu debet, sed ex Scriptura sacra et Traditione: at hic utraque constanter ingerit illud: *Nisi quis renatus fuerit, etc.*

Quoad 2um. membrum R. N. ejus rationem. Instituendo enim baptismum pro omnibus, Deus etiam parvulis secundum eorum conditionem sufficientia providit salutis media; ne vero parvulorum quis præmoriatur ante baptismum, cursum causarum naturalium non tenetur miraculo quodam inter-

cipere etiam qua provisor generalis. Respondent etiam alii, auxilia sufficientia parvulis conferri in parentibus, quibus si recte uterentur, infantes eorum pervenirent ad baptismi medium. Hæc difficultas, quæ hujus nondum loci est, pertractari solet Tr. de Deo, ejusque voluntate salvandi omnes, tum Tr. de Grat.

ARTICULUS II.

AN BAPTISMUS AQUÆ SUPPLERI POSSIT PER BAPTISMUM FLAMINIS?

62. *Pramitto.* Frequens et usitata est non apud Theologos tantum, sed etiam SS. PP. GREG. NAZIANZ. orat. 39. in sancta Lumina; contr. Donatist. c. 21. 22. AUG. L. 4. de Bapt. n. 17. BERNARD. epist. 77. ad Hugonem Victorin. c. 2. (opp. t. 1. p. 627. et seqq.) aliosque baptismi divisio in baptismum aquæ, flaminis et sanguinis, etsi duo posteriores nec sacramenta sint, nec proprie et univoce, sed solum analogice baptismata, quatenus scilicet principalem baptismi effectum, gratiam remissivam peccatorum suppleat. Proprie enim non nisi unus baptismus est, juxta illud ad Ephes. 4. *Unus Dominus, una fides, unum baptisma.* De baptismo aquæ quid sit, satis constat ex hucusque dictis. Baptismus flaminis dicitur perfecta cordis contritio, ac quilibet charitatis perfectæ actus continens saltem implicitum baptismi votum. Flaminis vero nomen traxisse a flamine, seu Spiritu sancto videtur, cujus est ad diligendum Deum, ad poenitendum movere cor. Queritur igitur modo, an et quatenus contritio perfecta, vel actus perfectæ charitatis suppleat baptismi vices?

63. *Dico.* Baptismus flaminis, sive perfecta in Deum charitas, perfectæve contritio vices baptismi aquæ in adultis supplet, quoad effectum ejus principalem, gratiam peccatorum remissivam.

Prob. I. Ex SCRIPTURA SACRA. Quia, post sancitam Joan. 3. necessitatem suscipiendi baptismi, Christus generaliter charitati, perfectæve contritioni adpromisit infallibiliter gratiam justificantem Joan. 14. 21. *Qui diligit me, diligitur a Patre meo, et ego diligam eum;* ac v. 23. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus; et mansionem apud eum faciemus:* sed, si ob perfectam charitatem, contritionemve infallibiliter conferatur gratia justificans, actus illi suppleat baptismi vices, quoad hujus effectum principalem; nam gratia hæc ex natura sua remissiva peccatorum est; ergo.

64. *Prob. II.* Ex CONC. TRID. quod doctrinam hanc textibus perspicuis ac repetitis inculcat: Sess. 6. cap. 4. declarans, *post Evangelium promulgatum translationem* (a statu veteris Adam ad statum gratiæ) *sine lavacro regenerationis, aut ejus voto, fieri non posse sicut scriptum est: nisi quis renatus fuerit, etc.* Idem definit Sess. 7. de sacram. in gen. Can. 4. Ac Sess. 14. cap. 4. docet, *contritionem aliquando charitate perfectam esse contingere, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc (poenitentiae) sacramentum suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni sine sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam: sed si ea vis contri-*

tionis perfectæ sit, ut hominem peccatorem baptizatum reconciliet Deo, hoc est, justificet, ante perceptionem ipsius sacramenti pœnitentiæ in re, cur non et catechumenum justificet ante baptismum?

65. *Prob. III. Ex SUMMIS PONTIFICIBUS. PIUS V. et GREG. XIII. damnarunt hanc inter propositiones Baii ordine 31. Charitas perfecta, quæ est ex corde puro et conscientia bona et fide non ficta, in catechumenis et pœnitentibus potest esse sine remissione peccatorum. Et hanc ordine 33. Catechumenus juste, recte et sancte vivit, et mandata Dei observat, ac legem implet per charitatem ante obtentam remissionem peccatorum, quæ in lavacro baptismi demum percipitur; ergo. Sed et jam sec. XII. INNOC. III. consultus de Judæo, qui se ipsum baptizaverat, respondet cap. Debitum 4. de Bapt. et ejus effectu nullum equidem hunc baptismum fuisse, quod se ipsum, etsi morti proximus, baptizasset; quamvis, verba ejus sunt, si talis continuo decessisset, ad patriam protinus evolasset, propter sacramenti fidem (votum), etsi non propter fidei sacramentum.*

66. *Prob. IV. Ex SS. PATRIBUS. AMBROS. orat. funeb. in obitum Valentiniani n. 51. Non habet ergo, inquit, gratiam (regenerationis) quam desideravit? Non habet, quam poposcit? Certe quia poposcit, accepit. AUG. L. 4. de Bapt. contr. Donatist. cap. 22. Invenio, inquit, non tantum passionem pro nomine Christi id quod ex baptismo deerat posse supplere, sed etiam fidem conversionemque cordis, si forte ad celebrandum mysterium baptismi in angustiis temporum succurri non potest. Similia habet S. BERNARD. epist. 77. ad Hugonem de S. Victore, n. 8. aliique, quorum omnium est ratio, quod Deus ex misericordia singulari ob excellentiam actus perfectæ charitatis, hujusque intuitu voluerit esse infallibiliter conjunctam justificationis gratiam, ut ex *prob. 1^a*. patet. Hinc effectum hunc non producit actus ille ex opere operato, sacramentorum more, sed ex opere operantis, infallibiliter tamen, vi divinæ promissionis, et velut privilegii.*

Dixi in Concl. quoad effectum principalem; quoad effectum enim secundarium, qui est pœnæ omnis peccate debitæ remissio, quod et suppleat baptismus flaminis baptismum aquæ, nullum habetur sive in Scriptura sive in Patribus asserendi fundamentum; quin contrarium sentire videntur, cum e Patribus plures cum solo baptismo flaminis defunctos adjuvari velint Ecclesiæ suffragiis, ut S. AMBROS. Valentinianum.

67. *Obj. 1. Ex Scriptura. 1°. Lex illa Christi Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, universalis est; ergo.*

2°. S. Paulus Act. 9. indubie charitatem ac contritionem perfectam habuerat, cum diceret: Domine, quid me vis facere? atqui tamen nondum justificationis gratiam obtinuerat, ut ex Act. 22. colligitur, ubi Ananias dicit ad eumdem: Exurge, baptizare, et abluere peccata tua.

3°. Cornelius Centurio quoque videtur perfectam habuisse charitatem in Deum Act. 10. nec tamen justificatus est antequam baptismum perciperet, ut sentire videtur S. AUG. L. 1. de divers. Quæst. ad Simplicianum q. 2. n. 2. ubi, in quibusdam, inquit, tanta est gratia fidei, quanta non sufficit ad obtinendum regnum cælorum, sicut in catechumenis; sicut in ipso

Cornelio, antequam sacramentorum participatione incorporaretur Ecclesiæ... Fiunt inchoationes quædam fidei conceptionibus similes; non tamen solum concipi, sed etiam nasci opus est.

68. *Ad 1um. R. Explico: Lex illa generalis est absolute pro omni casu N. alioquin nec baptismus sanguinis suppleret baptismum aquæ: limitata per aliam Christi legem C. Qui enim generaliter dixerat: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, idem postea generaliter edixit: Qui diligit me, diligitur a Patre meo. Itaque semper generalem illam Christi legem, nisi quis renatus, etc. intellexit Ecclesia de baptismo aquæ vel in re, vel in voto.*

69. *Ad 2um. R. N. min. Nec contrarium probant Ananiæ verba; nam 1°. recte adhuc dicere poterat baptizare; quia obtenta etiam per contritionem justificationis gratia, nihilominus suscipiendi sacramenti obligatio manet. Deinde per baptismum debebat incorporari Ecclesiæ. 2°. Abluere peccata; tum quia Ananias ignorare poterat justificationem internam Pauli; tum quia contritio non est ex se æque deletiva omnis pœnæ, sicut baptismus; tum demum quia, dum de sacramento baptismi vel pœnitentiæ agitur, nec minister nec suscipiens præsumere justificationem ut certam debent, cum contritio justificativa nec adeo frequens, nec facilis sit.*

70. *Ad 3um. R. C. M. N. min. Nam v. 22. dicitur justus; etsi vero justificatus esset, baptizari tamen debuit; etenim, inquit S. AUG. L. 4. de Bapt. contra Donatist. cap. 21., Cornelius, si etiam Spiritu sancto jam accepto, baptizari noluisset, contempti tanti sacramenti reus fieret. In q. 2. igitur ad Simplic. cit. notat varios in Cornelio gradus justificationis, nascentis, proficientis, et adultæ. Initio quidem in Cornelio erant solum inchoationes fidei conceptionibus duntaxat adhuc similes; sed postea ad eam perfectionem venit, ut ante adhuc baptismum justificationis gratiam obtineret.*

71. *Obj. II. Ex SS. Patribus. 1°. S. AMBROS. L. de Myster. cap. 4. n. 20. Credit, inquit, catechumenus... sed nisi baptizatus fuerit in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, remissionem non potest accipere peccatorum. Similia habet L. 2. de Abraham c. 11. n. 84.*

2°. S. AUG. variis in locis videtur sentire contrarium. Nam 1. Tr. 13. in Joan. n. 7. Quantumcumque, ait, catechumenus proficiat, adhuc sarcinam iniquitatis suæ portat: non illi dimittitur, nisi cum venerit ad baptismum. 2. Tr. 4. in Joan. n. 13. rursus inquit de catechumeno: Omnia peccata super illum sunt, et nisi venerit ad salutarem baptismum... cum omni sua excellentia non potest intrare in regnum cælorum. 3. L. de Unit. Eccl. cap. 22. n. 62. Utrumque necessarium est ad regnum Dei adipiscendum, et baptismus et justitia. 4. L. 2. de peccator. meritis, cap. 26. Sanctificatio catechumeni, si non fuerit baptizatus, non ei valet ad intrandum in regnum cælorum. 5°. idem relatus Dist. 4. de Consecr. Can. 37. Catechumenus, dicit, quamvis in bonis operibus defunctus, vitam æternam habere non credimus.

3°. Explicitis verbis negat S. GREG. NAZ. orat. 40. n. 23. ad vim baptismi obtinendam, ipsius desiderio teneri satis esse. Cui consentit S. FULGEN. epist. 12. ad Ferrand. Diac. c. 8. n. 19. et L. de Fide ad Petrum cap. 3. (opp.

p. 519.) ubi ita loquitur: *Absque sacramento baptismatis, præter eos, qui in Ecclesia catholica sine baptismo pro Christo sanguinem fundunt, nec regnum celorum potest quisquam accipere, nec vitam æternam.*

72. *Ad 1um.* R. S. AMBROS. in priori loco de iis loquitur catechumenis, qui de sua sibi justitia velut blandientes, sine causa baptismum differentes negligebant; sic vero rei fiebant contempti sacramenti, peccabantque. In altero loco ei de infantibus sermo est; sed his, secluso martyrio, absolute ad salutem necessarius est baptismus in re.

73. *Ad 2um.* R. N. ASSERT. *Ad 1um.* textum R. S. AUG. de iis solum loquitur, qui de sua justitia confisi contemnunt, vel negligunt baptismum tanquam sibi jam inutilem; adeoque vera contritione et charitate carebant ob defectum voti efficacis suscipiendi sacramentum, sine quo tamen contritio et charitas non justificant, ut constat ex TRID. cit. *prob. 2^a*; sed et insuper contempti sacramenti fiebant rei. Responsio ex ipso sumpta AUG. est; cit. enim loco Tr. 13. n. 6. ante objecta verba inquit: *Quare oportebat ut Dominus baptizaretur? Quia multi (Catechumeni) contempturi erant baptismum, eo quod jam majore gratia præditi viderentur, quam viderent alios fideles. Verbi gratia, jam continenter vivens catechumenus contemneret conjugatum, et diceret se meliorem quam ille sit fidelis. Ille catechumenus posset dicere in corde suo: Quid mihi opus est accipere baptismum, ut hoc habeam quod et iste, quo jam melior sum? Sed superbus hujusmodi catechumenus, quantumlibet se proficere credat, revera adhuc sarcinam iniquitatis suæ portat; nec de hujusmodi hic quæstio est.*

Ad 2um. textum eadem est responsio.

Ad 3um. textum Explico cum D. Baptismus vel in re, vel in voto, et justitia C. baptismus præcise in re subd. ordinarie loquendo, extra casum necessitatis et impotentiae C. pro hoc casu N. In casu vero necessitatis et impotentiae sufficere juxta AUG. baptismum in voto, constat ex ejus relata ante sententia de Cornelio. Extra vero casum hunc necessarius est baptismus in re, non quod perfecta contritio et charitas nonificent ante baptismum, sed quia, dum percipi baptismus potest, tamen negligitur, vel contemnitur, hoc ipso peccatur, justitiaque amittitur. Eodem modo similes aliæ tum AUG., tum S. BERN. epist. 77. ad Hugonem Victorinum aliorumque Patrum sententiæ explicantur.

Ad 4um. textum Explico: Sanctificatio perfecta non valet catechumeno ad intrandum regnum cœlorum N. imperfecta C. De hac posteriore, qua catechumeni præparantur ad baptismum, ut manuum impositione, signo crucis, etc. S. AUG. sermo est, ex hac sanctificatione catechumeni probare volenti veritatem dicti illius Apostoli 1. Cor. 7. *Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem*; sed hæc sanctificatio imperfecta est, ad veram non nisi dispositio.

Ad 5um. R. ERRONEE GRATIAN. Canonem hunc S. AUG. tribuit, sumptum ex L. de Dogmat. Ecclesiast. cap. 74. cujus non S. AUG., sed GENNADIUS Massiliensis auctor est, Semipelagianus, ac nullius proinde auctoritatis.

74. *Ad 3um.* R. Sunt, qui utrumque S. Patrem benigne interpretari conantur,

dicendo, eos de iis loqui, qui contritione perfecta carent, nec habent baptismum in voto. Non moror laudabiles conatus. Quidquid vero sit; permisso, quod ita senserint, alios opponimus illis Patres cum reverentia; tum maxime definitiones Ecclesiæ, quibus et potius, et necessario adhærendum est.

ARTICULUS III.

AN ET QUOMODO BAPTISMUS SANGUINIS, SIVE MARTYRIUM SUPPLEAT VICES BAPTISMI AQUÆ?

75. *Præmitto.* Martyrium, sive *μαρτύριον* ex vi nominis idem est, quod Latinis testimonium; unde martyres testes fidei sunt in Ecclesia. Martyrium vero baptismi sanguinis nomen tulit, quod communius et ordinarie fuso sanguine peragatur. Definitur vero martyrium: *Perpressio mortis, vel cruciatus lethalis pro Christi fide, aut virtute christianæ fidei.* Unde duo sunt de essentia martyrii: primum velut materiale, mors ipsa, vel cruciatus illativus mortis; alterum velut formale, mortis illius, vel cruciatus illatio ex odio fidei, vel propter opus aut virtutem christianæ fidei. Hinc et duæ in martyrio requiruntur personæ: 1°. Martyr, seu persona mortem, vel cruciatum naturaliter illativum mortis pro Christo patiens: 2°. Mortem vel cruciatum talem inferens, et persecutor dicitur; nemo enim martyr se ipsum occidendo fit; imo hoc nulla de causa licet, hocque graviter in Donatistis reprehendit S. AUG., et damnat Ecclesia.

Explicatur amplius definitio. Dicitur 1°. *perpressio mortis, vel cruciatus lethalis*, hoc est ejusmodi, qui de se causativus doloris, et naturalis illativus mortis est. Hinc stat martyrii gloria, quando a tortore ponitur causa inferens dolorosam mortem, etsi et dolorem et mortem per miraculum impediatur Deus. Unde Ecclesia S. Joannem Evangelistam, item S. Theclam colit ceu veros martyres, licet prior ex ferventis olei dolio, altera ex cruciatibus lethaliibus variis incolumis plane evaserit, ac tandem in ætate gravi morte non violenta, sed naturali obierit. E contra martyribus nondum accensentur, qui fervens solum pro Christo moriendi habent desiderium, aut cruciatum qualemcumque, non lethalem perpressi; nec qui peste infectis ex charitate serviendo contracta lue moriuntur, tametsi hoc genus mortis juxta SS. Patres parum distet a splendore martyrii.

2°. *Pro Christi fide*, quia, ut inquit S. AUG. serm. 2. in Ps. 34. n. 13. *Martyres non faciunt penam, sed causam.* Et martyr vere esse Christianus debet, sive in nullo a recta fide dissentire pertinaciter. Unde hæreticus, etsi pro certo alias fidei articulo occumbat, haud tamen martyr est.

3°. *Vel virtutem christianæ fidei*, sive pertinentem ad doctrinam et religionem christianam: Hinc martyrum accensentur choro ab Ecclesia: S. THOMAS Cantuariensis ob asserta Ecclesiæ jura: S. JOANNES NEPOMUC. ob servatum confessionis sacramentalis sigillum: variæ novi Testamenti virgines, mori eligentes potius, quam libidini cedere. Nec refert, a quo inferatur mors, vel cruciatus. Sic et iudex necatus a catholico, quod a sententia justa decedere nollet, verus martyr est. Contra vero bonus latro cum Christo crucifixus verus martyr non est, quia nec propter fidem, nec veram virtutem passus.